

## **ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ**

*Абрахам Ю. В., канд. екон. наук, Вороніна Ю. А., магістр, Сумський національний аграрний університет*

Ефективність функціонування бюджетної установи, як і будь-якого суб'єкта господарювання, перебуває в тісному зв'язку із системою організації та обліку оплати праці. Незалежно від сфери фінансово-господарської діяльності, праця виступає як цілеспрямована діяльність людей, основне джерело їхніх доходів. Праця як економічний ресурс є сукупністю використовуваних при здійсненні громадсько-корисної діяльності фізичних та розумових здібностей людей. В Україні право на працю гарантується головним законодавчим актом – Конституцією України, нормами якої затверджене право на працю кожного громадянина, з метою надання можливості заробляти собі на життя працюю, яку він вільно обирає.

Складовою всіх витрат, що здійснюються в бюджетних установах, є витрати на оплату праці, на які припадає у середньому від 60 до 85 % сукупних витрат, що здійснюються ними. Облік витрат на оплату праці є одним із найважливіших напрямів роботи облікового апарату кожної бюджетної установи. Саме це зумовлює актуальність проблем, пов'язаних із особливостями обліку нарахування та виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ [4].

Дана проблема розглядалась у працях таких провідних вчених і практиків України, як: Нестеренко Ж. К., Кузнєцова Т.В., Яковишина Н.А. та іншими. Але, незважаючи на вагомий внесок цих вчених, комп'ютеризація оплати праці на сьогоднішній день є найактуальнішим питанням в удосконаленні облікової політики в бюджетних установах.

Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» встановлено методичний фундамент для створення в бухгалтерському обліку інформації щодо виплат (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності. Відповідно до цього національного положення, виплати працівникам діляться на три групи:

1) поточні виплати: заробітна плата за окладами та тарифами, інші нарахування з оплати праці; виплати за невідпрацьований час; премії та інші заохочувальні виплати;

2) виплати при звільненні. Зобов'язання щодо яких визнається у разі, якщо суб'єкт державного сектору має невідмовне зобов'язання звільнити працівника або кількох працівників до досягнення ними пенсійного віку або надавати виплати при звільненні згідно із законодавством, контрактом чи іншою угодою;

3) інші виплати працівникам, зокрема матеріальна допомога, визнаються зобов'язанням у звітному періоді, якщо робота, виконана працівниками у цьому періоді, дає їм право на отримання цих виплат [2].

Найважливішими завданнями організації оплати праці є: у встановлені строки проводити розрахунки з працівниками підприємства по оплаті праці; своєчасно та правильно відносити у собівартість продукції (робіт, послуг) сум нарахованої заробітної плати та відрахувань органам соціального страхування; збирати та групувати показники праці та заробітної плати; скласти необхідну звітність, а також здійснювати розрахунки з органами соціального страхування.

У бюджетній сфері процес праці та її оплати має певні особливості:

- 1) результатом виконуваної роботи є часто не річ (продукція), а послуги (діяльність);
- 2) праця носить переважно розумовий характер;
- 3) у складі сукупних витрат бюджетних установ на оплату праці припадає від 60 до 85 % усіх витрат;
- 4) у бюджетній сфері досить високий рівень кваліфікації працюючих, а в деяких галузях (освіта, охорона здоров'я, мистецтво) частка спеціалістів вищої кваліфікації сягає близько 50 % загальної чисельності працівників [1].

Держава здійснює регулювання оплати праці працівників бюджетних установ шляхом: встановлення розміру мінімальної заробітної плати та інших державних норм і гарантій; встановлення умов і розмірів оплати праці на підставі законодавчих та інших нормативних актів України, генеральної, галу-зевих, регіональних угод, колективних договорів у межах асигнувань за рахунок загального та спеціального фондів; оподаткування доходів працівників [3].

Отже, на основі дослідження системи обліку заробітної плати працівників бюджетних установ, можна виділити деякі її особливості: регулювання порядку ведення бухгалтерського обліку витрат на оплату праці здійснює Державне казначейство України, на основі розробки та впровадження відповідних нормативних документів, які враховують особливості діяльності бюджетних установ; фінансування витрат на оплату праці здійснюється на основі отриманих бюджетних асигнувань, а також за рахунок коштів, одержаних в результаті здійснення господарської діяльності; асигнування витрат на оплату праці здійснюється за кошторисно-бюджетним методом; державне регулювання розміру заробітної плати державних службовців та ін.

Отже, організація обліку витрат на оплату праці є досить трудомістким процесом, що включає багато особливостей, залежно від специфіки та сфери діяльності бюджетної установи, і тому вимагає правильної організації системи обліку та автоматизації даної ділянки роботи, з метою скорочення матеріальних і трудових витрат на збір, обробку та аналіз даних з питань праці та її оплати для прийняття обґрунтованих оперативних управлінських рішень.

#### **Список використаних джерел:**

1. Кузнєцова Т. В. Основи організації і обліку оплати праці в бюджетних установах / Т. В. Кузнєцова, О. В. Білецька // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2010. – № 1(49). – С. 89–94
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0120-12>.

3. Нестеренко Ж. К. Особливості організації оплати праці в бюджетних установах та необхідність її комп'ютеризації / Ж. К. Нестеренко // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 2. – С. 158–162

4. Яковишина Н. А. Порядок нарахування заробітної плати працівникам бюджетної сфери / Н. А. Яковишина, Ю. Ю. Цивак // Обліково-аналітичне та фінансове забезпечення управління підприємства : міжнародний досвід та вітчизняна практика: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 8 – 9 квітня 2011 року. – Вінниця : Центр підготовки навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2011. – С. 50–54.

## **ОБЛІКУ ЗАПАСІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

*Абрахам Ю. В., канд. екон. наук, Жухалова Н. В., магістр, Сумський національний аграрний університет*

Впровадження міжнародних стандартів ведення бухгалтерського обліку в державному секторі сприяють більш повному його розумінню як зі сторони резидентів, так і нерезидентів. Внаслідок проведеної реформи бухгалтерського обліку прийняті План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші документи нормативного характеру. Нові підходи до організації і ведення бухгалтерського обліку передбачають його перебудову на підґрунті нових принципів, процедур та методів, які знаходять своє відображення в обліковій політиці і використовуються для складання фінансової звітності [5].

Сучасний облік став більш демократичним та гнучким, практично більшість термінів бухгалтерського обліку чітко означена у стандартах, а це має величезне значення для однакових підходів у веденні обліку та трактуванні його положень. Бухгалтерський облік базується на принципах автономності, безперервності діяльності, періодичності, історичної собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою й єдиного грошового вимірника, які декларують нові відмінні від усталених процеси в веденні бухгалтерського обліку та формуванні фінансової звітності. Разом з тим, на нашу думку, нові підходи до обліку запасів в державному секторі не врахували в повній мірі національні особливості в бюджетному процесі України та не забезпечили поступового переходу від облікових процесів, притаманних міжнародній практиці.

Згідно реформи бухгалтерського обліку в державному секторі відбулися зміни щодо обліку запасів, які можливо зазначити у наступному: порядку формування первісної вартості запасів – тепер у вартість запасів включають низку витрат, які раніше не формували їхню вартість, зокрема, суми податку на додану вартість, транспортно-заготівельні витрати; оцінці запасів на дату складання балансу; підходах до оцінки вибуття запасів – нові методи оцінки вибуття.